

Дните на третата Плевна, е цѣла поема, пълна съ блясъкъ за едни, позоръ за други....

Азъ описахъ тази бойня въ свойтъ романъ „Плевна и Шипка“. Тукъ тритѣ дни ѝ сж посветени въ двадесетъ и седемъ глави. Да я описваме тукъ, нѣма нужда. Ще преведж само епизодитѣ които са касаятъ до Скобелева. По хубаво описание на третата Плевна е направено отъ официалниятъ кореспондентинъ на Правителствения Вѣстникъ Штабсъ-Капитанъ Всеволодъ Крестовскій, въ неговата книга: „Двадесетъ мѣсяцовъ въ дѣйствующай арміи“. (Т. 2 страници 43-124). Това е обвинителенъ актъ въ епиграфътъ на който, възможно бѣше било да са поставятъ слѣдующитѣ думи, казани, спорѣдъ свидѣтелствуванieto на г-на Крестовскій отъ Скобелева:

— Наполеонъ великий бѣше признателенъ на своитѣ маршали, ако тѣ въ бойтъ му спечелвахъ половина часъ время за одържаніе на побѣдата: азъ ви спечелихъ цѣло денонощие и вий ма не поддържахте !....

Преди третата Плевна, говоряше ми Скобелевъ; „азъ бѣхъ младъ, отъ тамъ излѣзахъ старецъ!“ Разумѣва се, не физически и не умствено.... Като че ли десетини години изминяхъ слѣдъ тѣзи седемъ дни, като почнемъ отъ Ловечъ и като свършемъ съ нашето поражение..... Това е страшилище, което може да доведе до самоубийство..... Въспоминанието за тази бойня (салханъ) е единъ видъ Немезида, само още повече отмъстителна, отъ колкото класическа.

— Откровенно ви говоря, азъ търсахъ тогава смъртта и ако и да я не намерихъ, вината не е моя!...

ХІІІ.

Отъ задъ гребенътъ на баирчето, излѣзе на бѣлтъ конь нѣкой си; слѣдъ него на ристъ прѣбусахъ нѣколко офицери и два три казака. Въ рѣцѣтъ на едного сивъ звнакъ съ червенъ осмоконеченъ кръстъ.... На бѣлийтъ конь се оказа Скобелевъ цѣлъ въ бѣло облѣкло.... хубавецъ, веселъ.

— Ай де, юнаци! Ай де, богатири! Ловчански! вика той издалечъ съ раздраженъ нервень гласъ.

— Така точно, ваше-ство.